

פיסול בקרמיקה

תודתנו נתונה לפרופ' אברהם קאמפף על עזרתו הרבה בתכנון התערוכה
ובכתיבת המאמר לקטלוג, וכן לגב' אירית מילר על עזרתה בעריכת
התערוכה ולגב' בתיה אייזנווסר על השתתפותה בעיצוב התערוכה.

אוצרת התערוכה : אילנה אורתר
עריכה ועיצוב הקטלוג : אפרת כרמון
לוחות : נחמיה הרטוב, חיפה
סדר והדפסה : דפוס הוניג, דפוס כרמל, חיפה

תמונת השער: גרעין, נורה ונעמי.

שלי הררי
לידיה זבצקי
נורה כוכבי ונעמי ביטר
ציונה שמשי

אוניברסיטת חיפה
כז בשבט - כ באדר תשל"ט
19.3.1979 - 24.2.1979

"מחומר קורצתי גם אני" (איוב, לג : ו)
"האדם הוא כלי חרס, שרוח שוכנת בו" (נ' הותורן, מחברות אמריקאיות, 1842)

מלאכת הקדרות קשורה בהתפתחותה של התרבות האנושית החומרית, ולעתים קרובות באים בה לידי ביטוי הישגיהן האמנותיים הנעלים ביותר של תרבויות שונות. כלי-החרס קושר את האדם לאדמתו-סביבתו ולעצמו. האדם בלשונו העניק לו סימנים אנושיים — „שפתיים“, „צואר“, „כתפיים“, „גוף“, „ידיים“, „רגל“.

בחיי החברה הישראלית הקדומה מופיע כלי-החרס בהקשרים שונים ומגוונים, בשימושי היומיומיים ובמלאכת הקודש בבית-המקדש. בלשון השירה המקראית שגור השימוש בדימויים מעולם הקדרות, ותהליך היצירה בחומר אף מוצג כמטפורה ליחסים בין אדם למקום. בנבואת ירמיהו מובא תיאור של בית-היוצר (ירמיהו י"ח, ב-ו) ונאמר שם : „והנה כחומר ביד היוצר כן אתם בידי

בית-ישראל". בדימוי זה ניכר גלגול של מיתוסים עתיקים, המתארים את בריאת האדם מחומר*.

חומר הוא גמיש, ניתן בקלות ללישה ולעיצוב בידיים, ועובדים בו במגע ישיר ואינטימי. היכולת ליצור בחומר צורות שונות, להוסיף ולגרוע, להטביע בו חותם אישי, להרוס ולהתחיל מחדש בתהליך היצירה — אלה התכונות הקשורות אותו למעשה הבריאה-הלידה. גם הכלי הגמור הוא עדין, רגיש ושברירי כרך הנולד. ייתכן שאין זה מקרה, שאמנות הקדרות קוסמת לנשים, והנה גם בתערוכה זו מוצגות עבודות פיסול בקרמיקה שנעשו בידי נשים.

ציונה שמשי שואבת את רעיונותיה מחיי החולין של האדם בסביבתו העירונית. דמויות האדם הקטנות שלה נבלעות ואובדות בתוך קופסאות טלויזיה; המתבונן בקופסאות אף הוא נמצא בתוך קוביית-רבייתו. השימוש בקופסה מכוון את תחושותינו חזרה אל סיטואציה קדומה, ניאוליטית, של האנושות, אל תחילת התיישבות-הקבע של האדם, אל התפתחות הבית והכפר, אל טיפוח השדה והחי ולגידול אותן התכונות הנשיות — המלוות, המטפחות, העוזרות ומעודדות — גידול, צמיחה, אריגה, חום, מחסה. השימוש בצורת הקופסה קושר את עבודתה גם לזרם האמנות המודרנית ולעבודות של אמנים-נשים אחרות כמריסול ולואיס נבלסון, התורמות יסוד אינטימי-ביתי לפיסול המודרני. מעורבותה של ציונה שמשי ביצירה מאופיינת בטביעת אצבעות בחומר, בעיצת צפורניים, בליטוף הפסל ובחשיפת התכונות ההיוליות של החומר-האדמה.

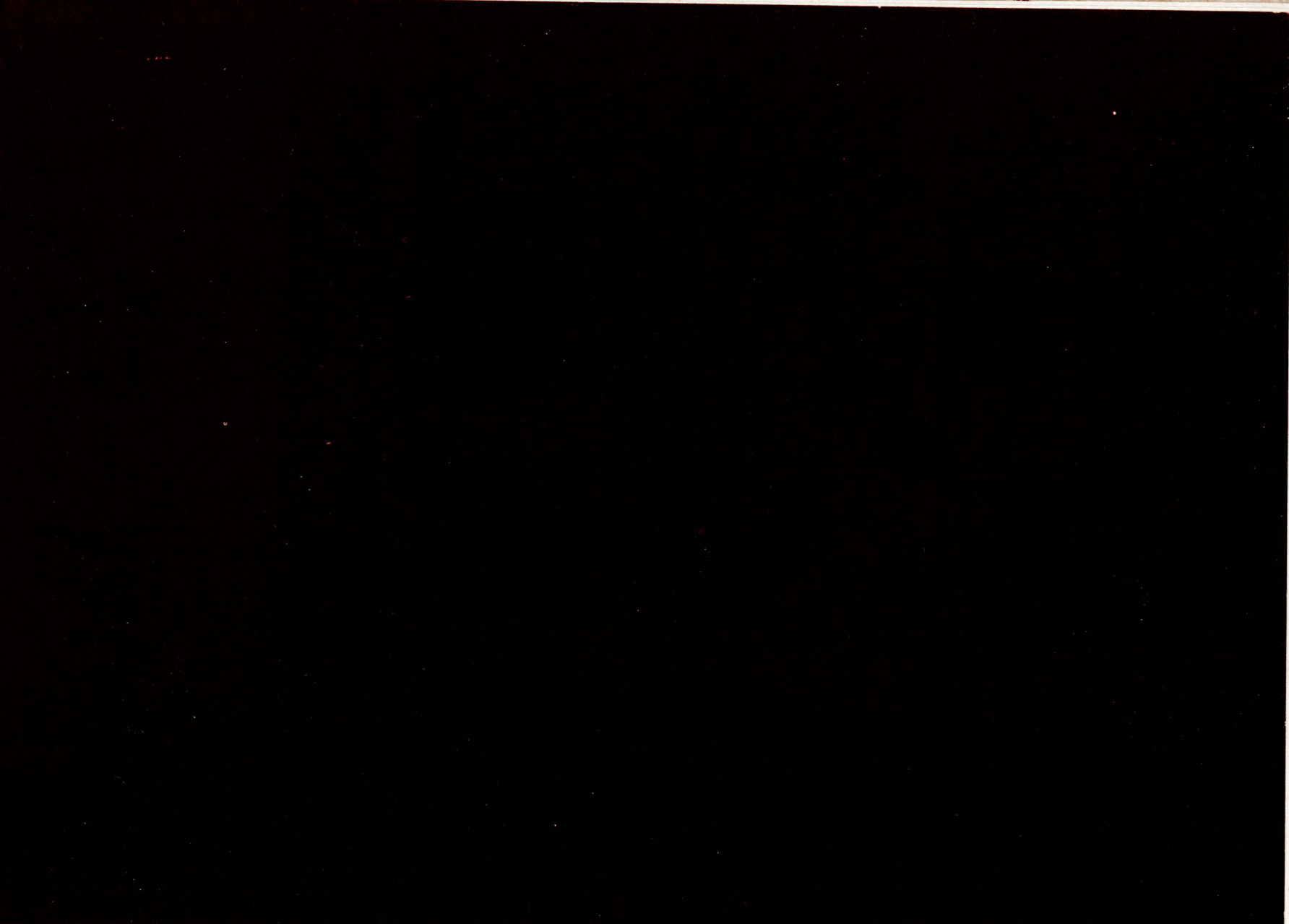
נוף המדבר, הצחיח והקמאי, הוא מקור השראה חשוב לנורה ונעמי. שתיהן שהו תקופות ממושכות בסיני

והשתתפו בחפירות ארכיאולוגיות. בעבודתן משתקפת ההתרשמות מן הדגמים שכוחות הטבע — הרוח, הגשם, השמש — הטביעו וחרתו בסלעים. החומר עצמו מתגלה ומגלה את עצמו על תכונותיו השונות, הנראות והנסתרות, ועל צבעיה וגווניה האינסופיים של האדמה — החומים, הצהובים, האדומים, הירוקים, הכחולים. משטח החומר, בתבליט נמוך או בפיסול תלת-ממדי, מעובד בכלים שונים ונוצרים בו מרקמים מופשטים שמקורם מהטבע.

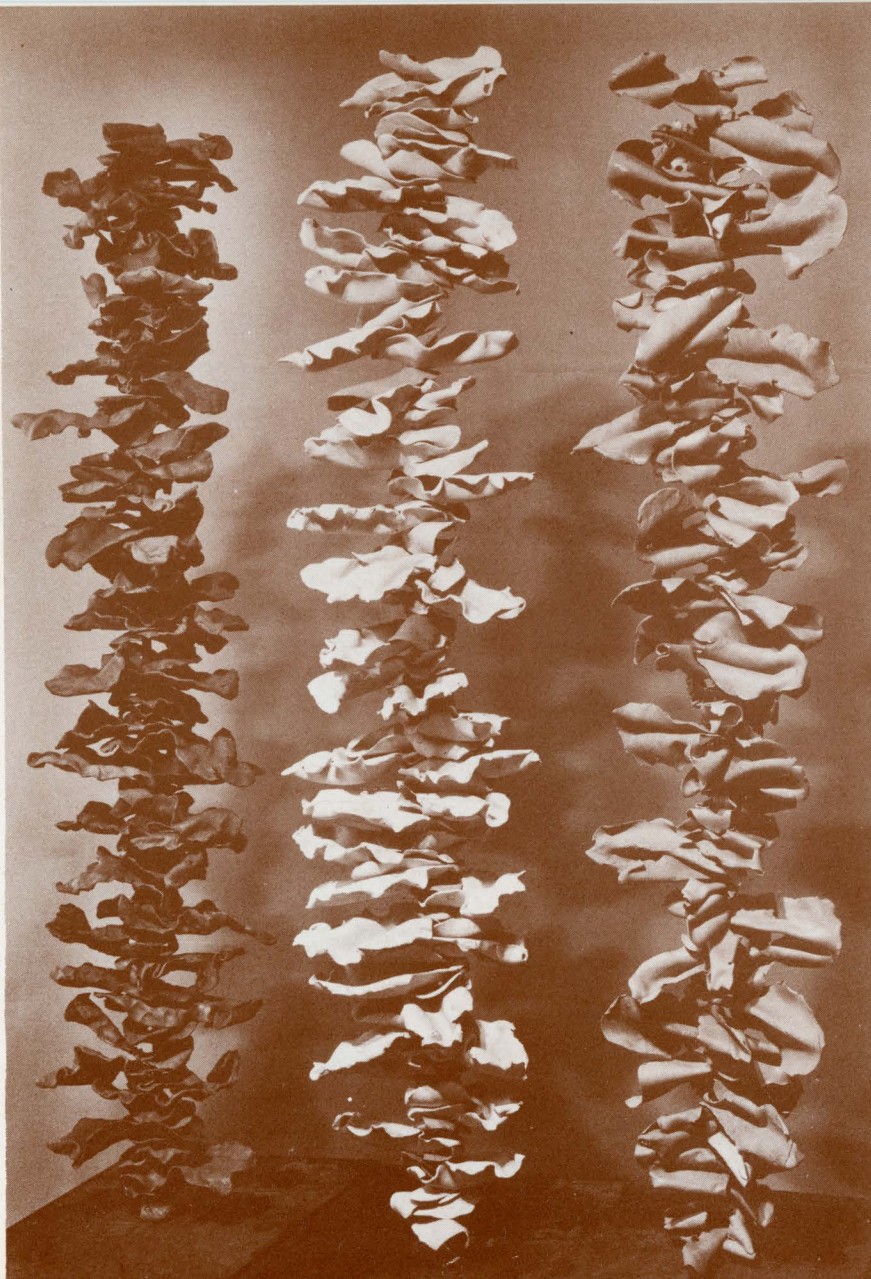
החווייה האישית של משחקי ילדיה, המפריחים בועות סבון, היתה נקודת-מוצא לעבודותיה של לידה זבקי. בועות האויר השבריריות, השקופות, המתנוצצות ובנות-החלוף נוצרו וצולמו במצבי תפיחה שונים. בעבודות אחרות שלה משולבות צורות אמורפיות רכות וחושניות בצורות גיאומטריות נוקשות. פסליה מלוטשים, המשטחים חלקים והצורות נקיות; הצבעים הוורדרדים והלבנים של החומר משווים לו רכות ומעין על-מציאותיות.

„עלי-טבק" של שלי הררי, מוותיקות הקרמיקאיות בארץ, נוצרו לאחר שהשתתפה ב„התרחשות" של איסוף עלי-טבק בכפר הגלילי פקיעין. בעיצוב החומר, בגווניו המרובים ובהשחלת העלים ניתן למצוא ביטוי אותנטי של חווייתה. גודלו המרשים של הפסל, הבנוי מעשרות חלקים עדינים ושבריריים, הוא תשובה הולמת לפיסול קרמי בחלל.

הרינו עדים פה לניסיון רציני ומגוון לצעוד מעבר לקדרות אל תחום הפיסול ואף הארכיטקטורה, ניסיון שודאי עוד יתן אותותיו בנוף המבנים שסביבנו.

שלי הררי

למדה קרמיקה אצל הדויג גרוסמן-
להמן.

מתגוררת ועובדת ביפו העתיקה.

תערוכות יחיד:

גלריה 67, תל-אביב	1960
המוזיאון העירוני, מינכן	1962
גלריה 67, תל-אביב	
גלריה פרטית, ניו יורק	1968
גלריה יודפת, תל-אביב	1974
גלריה דלסון-ריכטר, יפו	1978

השתתפה בתערוכות קבוצתיות
באיטליה, בגרמניה וב ישראל.

לידיה זבצקי

נולדה בפולין. ב-1960 קבלה תואר מ"א במשפטים מאוניברסיטת וורצלב, פולין. ב-1961 עלתה לישראל. ב-1965 סיימה בהצטיינות לימודיה באקדמיה לאמנות, "בצלאל" והתחילה ללמד בה קרמיקה. ב-1969 זכתה בפרסים הראשון והשני בתחרות לעיצוב מנורות קרמיקה. ב-1971 נבחרה מטעם "אונסקו" כחברה באקדמיה הבינלאומית לקרמיקה בז'נבה, שווייץ. ייצגה את ישראל בסימפוזיונים בינלאומיים לקרמיקה באוסטריה ובאיטליה. ב-1976 מונתה לפרופסור ב"בצלאל".

תערוכות יחיד:

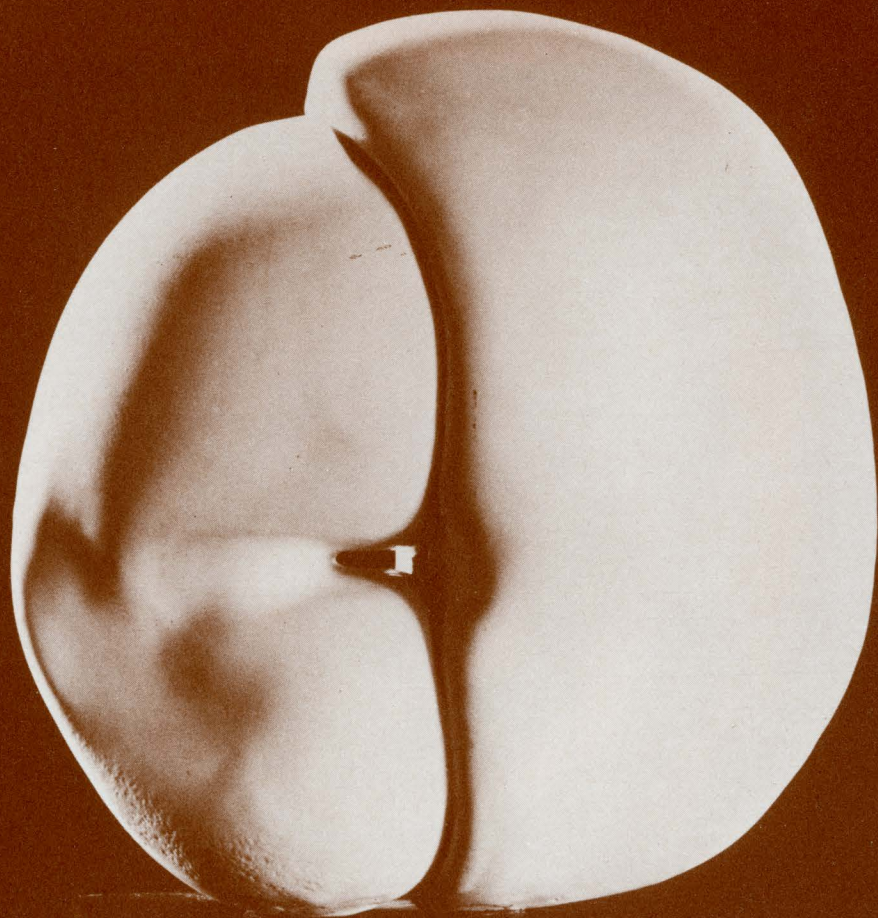
1967	גלריה משכית, תל-אביב
1971	מוזיאון הארץ, תל-אביב
1974	בית האמנים, ירושלים
1977	גלריה של איגוד הקרמיקאים, טורונטו, קנדה

השתתפה בתערוכות קרמיקה ועיצוב בינלאומיות באיטליה, באנגליה, בגרמניה וב ישראל.

קורות קרמיקה:

בנין, "כלל", תל-אביב
 בית-הספר, "מוריה", ירושלים
 מוזיאון, "הארץ", תל-אביב
 מוזיאון לאמנות הקדרות, פאנדה, איטליה
 מוזיאון עירוני לאמנות, אייזנשטדט, אוסטריה
 מוזיאון לקרמיקה, סנו-דל-גרפה, איטליה
 מוזיאון לאמנות מודרנית, וינה, אוסטריה

עבודותיה נמצאות באוספים פרטיים ובגלריות באירופה, בארה"ב, בקנדה, באוסטרליה, בניו-זילנד וב ישראל.

פסל לבן

נורה כוכבי ונעמי ביטר

נורה כוכבי נולדה בברלין ונעמי ביטר — בירושלים. שתיהן סיימו ב-1962 את האקדמיה לאמנות „בצלאל“ וב-1968 סיימו את החוג לתולדות האמנות באוניברסיטה העברית בירושלים. עם סיום לימודיהן ב„בצלאל“ החלו לעבוד יחד.

תערוכות יחיד:

1965	בית קורנברג, ירושלים
1971	מוזיאון הארץ, תל-אביב
1972	בית האמנים, ירושלים
1973	המוזיאון היהודי, ניו-יורק
1975	גלריה דלסון-ריכטר, יפו
1978	גלריה קירשטיין, תל-אביב

השתתפו בתערוכות קבוצתיות בבלגיה, בצרפת, באיטליה, בנורבגיה בשבדיה, בארה"ב, בקנדה ובישראל.

תבליטי-קיר ופסלים:

בית התרבות בעכו
בית-הספר התיכון „מעלה“ בירושלים
בית-כנסת הרמב"ן, הרובע היהודי, ירושלים
מוזיאון „הארץ“, תל-אביב
מוזיאון לאמנות הקדרות, פאנדה, איטליה
איטן אלן, דנבורי, קונטיקט

עבודותיהן נמצאות באוספים פרטיים בישראל, באירופה ובארה"ב.

ציונה שמשי

נולדה בתל-אביב, 1939. בין השנים 1956—1959 למדה ציור אצל סטימצקי, שטרייכמן ומוקדי במכון אבני, תל-אביב. בשנים 1959—1962 למדה קרמיקה באוניברסיטת אלפרד בניו-יורק ושימשה כאסיסטנטית באוניברסיטת ניו-יורק. ב-1963 השתתפה בביאנלה לצעירים בפריס. לימדה בסמינר הקיבוצים ובסמינר צעירות „מזרחי“ ומלמדת כיום במוסדות נוער שונים. ב-1979 הכינה תפאורה להצגה „סיפור פשוט“ לפי ש״י עגנון, עבור תיאטרון „הבימה“.

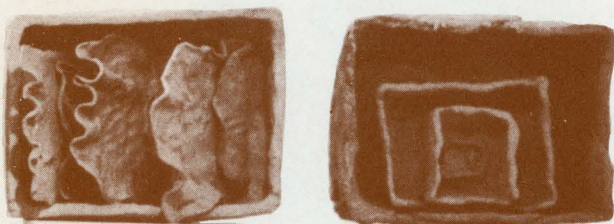
תערוכות יחיד:

1959	תערוכת ציור, גלריה דוגית, תל-אביב
1961	גלריה רייבון, ניו-יורק
1963	תערוכת ציור, גלריה כץ, תל-אביב
1964	גלריה דוגית, תל-אביב
1965	גלריה 220, תל-אביב
1973	גלריה בינט, תל-אביב
1974	קרן התרבות אמריקה-ישראל, ניו-יורק
1978	גלריה ג'ולי מ', תל-אביב

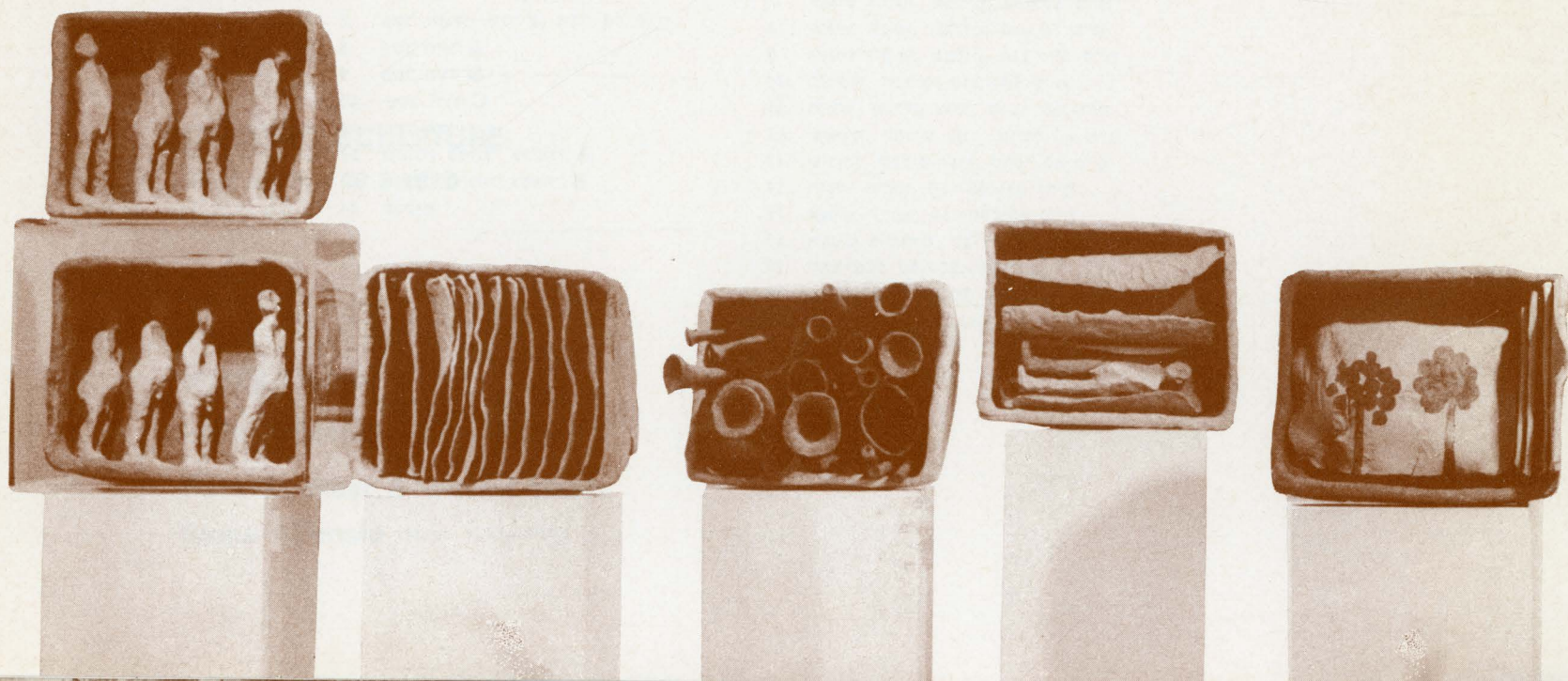
השתתפה בתערוכות קבוצתיות שונות בארה"ב וב ישראל.

קירות קרמיקה:

בית-הכנסת „בית יעקב — אהל רבקה“, תל-אביב
בית-הכנסת בשיכון מזרחי, רמת-גן
בית-הכנסת במלון הילטון, תל-אביב
בתי-המלון: הילטון, ת"א; דוד המלך, ירושלים; דן, ת"א;
פלאזה, ת"א; לרום, אילת; מלכת שבא, אילת; הסלע
האדום, אילת; הילטון, קנדה.
קיר פיסולי מזכוכית בבית-הספר המקיף, דימונה
בית-העלמין היהודי בקונטיקט, ארה"ב
מושב זקנים בניו-ג'רסי, ארה"ב
בית-החולים הפסיכיאטרי, טירת הכרמל
בניין אל-על, שדה-התעופה קנדי, ניו-יורק

„טלאפלא“

רשימת העבודות

שלי הררי	לידיה זבצקי	נורה ונעמי	ציונה שמשי
1. עלי טבק	1. בועות, קבוצה בת 12 פסלים, גובה 80—140 ס"מ	1. הדים, תבליט, 30×50 ס"מ	1. מתוך הסדרה „טלאפלא”
2. המשולשים, 110×20×50 ס"מ	2. פסל אורגני מס' 1, מורכב מ-4 חלקים	2. ישיבון, תבליט, 50×60 ס"מ	2. מתוך הסדרה „הכל-בקילו”,
3. פסל אורגני מס' 2, גובה 40 ס"מ	4. טורסו	3. גרעין, תבליט, 50×60 ס"מ	אורך 300 ס"מ, גובה 215 ס"מ
4. פסל ורוד A	5. נוף, 50×10×50 ס"מ	4. מחזור חיים, תבליט, 40×60 ס"מ	3. „אשה קשה”, גובה 175 ס"מ
5. פסל ורוד B	6. קליפות	5. על פרשת דרכים, תבליט, 50×60 ס"מ	
6. פסל ורוד C	7. פסל אורגני מס' 2, גובה 40 ס"מ	6. האיש הקטן, תבליט, 50×60 ס"מ	
7. פסל לבן	8. פסל ורוד A	7. האיש הקטן, תבליט, 50×60 ס"מ	
8. תמונה בחומר צבעוני A	9. פסל ורוד B	8. האיש הקטן, תבליט, 50×60 ס"מ	
9. תמונה בחומר צבעוני B	10. פסל ורוד C	9. האיש הקטן, תבליט, 50×110 ס"מ	
10. תבליט	11. פסל לבן	10. מצוקה, תבליט, 50×110 ס"מ	
	12. תמונה בחומר צבעוני A	11. פטרה, תבליט עגול, קוטר 60 ס"מ	
	13. תמונה בחומר צבעוני B	12. שוניות, תבליט עגול, קוטר 60 ס"מ	
		13. שוניות, תבליט עגול, קוטר 60 ס"מ	
		14. האיש הקטן, 80×80×60 ס"מ	
		15. האיש הקטן, 60×80×50 ס"מ	
		16. אבנים צומחות, קבוצה בת 3 פסלים	
		17. התפרצות, 50×50×50 ס"מ	
		18. מרגוע, 50×50×50 ס"מ	
		19. התרוקנות, 50×50×40 ס"מ	

THE UNIVERSITY OF HAIFA

CERAMIC SCULPTURE

24.2.1979 — 19.3.1979

Shelly Harari

Lidia Zabatsky

Nora Kochavi & Naomi Bitter

Siona Shimshi

CERAMIC SCULPTURE

